

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1164

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2014

Naar aanleiding van de voortgangsmissie van het IMF, de Europese Commissie en de ECB (de Trojka) naar Cyprus van 6 mei tot 17 mei 2014 heeft de Europese Commissie onlangs het vierde formele voortgangsrapport opgesteld. De missie heeft beoordeeld hoe het staat met de uitvoering van de maatregelen waaraan Cyprus zich in het kader van het leningenprogramma van het ESM en het IMF heeft gecommitteerd. Het voortgangsrapport vormt de basis voor het besluit door het ESM en het IMF over de uitkering van de vijfde tranche uit het ESM-leningenprogramma van Cyprus. De vijfde tranche zal in totaal 686 miljoen euro bedragen. Hiervan is 600 miljoen euro afkomstig van het ESM en 86 miljoen euro van het IMF.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste conclusies uit het voortgangsrapport. Na formele goedkeuring van de uitkering van de vijfde tranche door de ESM Raad van Bewind zullen het voortgangsrapport en het aangepaste *Memorandum of Understanding* (MoU) publiekelijk beschikbaar komen; deze zijn op het moment van schrijven nog niet openbaar. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage¹.

Conclusies uit het vierde voortgangsrapport

Het rapport van de Commissie beschrijft de macro-economische ontwikkelingen en de maatregelen die Cyprus genomen heeft om te voldoen aan de conditionaliteit uit het MoU op budgettair, financieel en structureel economisch gebied. Het oordeel van de Trojka is dat Cyprus *on track* is met de uitwerking van het steunprogramma. De Trojka wijst er wel op dat er significante risico's blijven bestaan. Er waren drie *prior actions* vastgesteld waaraan door Cyprus voldaan diende te worden voordat de vijfde tranche uitbetaald kan worden. Dit betrof allereerst wetgeving om

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

de *fiscal council* operationeel te maken. Ten tweede betrof dit wetgeving waarin twee belastingdiensten werden samengevoegd in een nieuw belastingagentschap. De derde *prior action* betrof een rapport van Cyprus aan de *OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes* over maatregelen die genomen zijn om de door OECD eerder vastgestelde tekortkomingen in internationale samenwerking voor belastingendoeleinden weg te werken. Cyprus heeft volgens de Trojka inmiddels aan deze drie *prior actions* voldaan.

Economische situatie

De vierde voortgangsrapportage toont aan dat de economische krimp in 2013 5,4% van het bbp was. Dit is beter dan verwacht bij aanvang van het programma toen nog uitgegaan werd van een krimp van 8,7% bbp, en ook een verbetering van 0,6% bbp ten opzichte van de vorige voortgangsmissie. De minder sterke krimp valt onder andere te verklaren uit sterker dan verwachte private consumptie en een veerkrachtiger toerisme- en dienstensector. Ook worden schulden van huishoudens en bedrijven iets geleidelijker afgebouwd dan verwacht. Ook in 2014 zal de Cypriotische economie naar verwachting krimpen, maar ook hier is de voorspelde krimp naar beneden bijgesteld naar 4,2% bbp. Vanaf 2015 wordt er vervolgens weer voorzichtige groei voorspeld van 0,4% bbp. De werkloosheid zal in 2014 naar verwachting oplopen tot 18,6%, waarna deze weer af zal nemen. De arbeidsmarkt blijkt wel flexibel en dalende arbeidskosten zijn sneller dan verwacht doorvertaald in lagere prijzen, hetgeen de concurrentiepositie van Cyprus verbetert. Dit is ook een gedeeltelijke verklaring voor de lage inflatie van 0,2% in 2014. Een gestaag herstel van vertrouwen in de bankensector en een verbeterde kredietverlening zal naar verwachting de binnenlandse vraag doen toenemen en de arbeidsmarkt verbeteren, alsmede de inflatie verhogen naar ongeveer 1% in 2015.

Budgettaire situatie

Het EMU-saldo wordt voor 2014 geschat op – 5,3% bbp, een lichte daling ten opzicht van de derde voortgangsrapportage. Dit wordt vooral verklaard door hogere (belasting)inkomsten. Ook de uitgaven zijn iets lager dan verwacht. Voor 2015 is het geraamde EMU-saldo een procentpunt naar beneden bijgesteld naar – 5,1%. De staatsschuld zal naar verwachting uitkomen op 119,9% bbp in 2014 en 124,4% bbp in 2015, waarna deze weer zal dalen. Voor beide jaren is dit ongeveer 2 procentpunt lager dan voorspeld in de derde voortgangsrapportage.

Financiële sector

In het proces om de kapitaalcontroles die zijn ingesteld bij de start van het programma af te bouwen, zijn weer stappen gezet. Het derde stadium (van de vier) van dit proces is voltooid. Dit betekent dat het vrije verkeer van kapitaal binnen Cyprus is hersteld. Een verdere afbouw van de kapitaalrestricties is afhankelijk van de ontwikkeling van het vertrouwen in de Cypriotische financiële sector en de implementatie van het programma.

De grootste uitdaging voor de financiële sector, waaronder de Bank of Cyprus en de Hellenic Bank, is het verminderen van het aantal non-performing loans (NPLs). Deze lopen slechts langzaam terug, en de verwachting is dat dit een lang proces is. De banken in de coöperatieve sector zijn gefuseerd tot 18 entiteiten en zijn geherkapitaliseerd. De fusie dient de operationele kosten van de banken te verminderen. Dit gebeurt onder toezicht van de Centrale Bank van Cyprus.

Tot slot is er verdere vooruitgang geboekt betreffende de implementatie van de maatregelen uit het opgestelde actieplan tegen witwassen.

Structurele hervormingen

De Trojka concludeert dat ook bij de implementatie van structurele hervormingen voortgang is geboekt. De hervormingen in de belastingdienst vorderen gestaag. Desalniettemin is er extra aandacht nodig voor het versterken van invordering m.b.t. de effectievere aanpak van belastingontduiking en -ontwijking. De privatiseringswet is op 4 maart jl. aangenomen en het hoofd van de privatiseringsunit is aangesteld. Naar aanleiding van de motie van de Leden Nijboer/Klaver (Kamerstuk 21 501-07 nr. 1039) bespreek ik ook de hervormingen met invloed op de sociaaleconomische situatie in Cyprus. De maatregelen op het gebied van jeugdwerkloosheid zullen binnenkort worden afgerond. Er wordt een uniform controle- en evaluatieraamwerk opgericht dat toeziet op alle maatregelen met betrekking op het activeringsbeleid voor de arbeidsmarkt. De samenwerking tussen de diensten voor werkgelegenheid en sociale zekerheid wordt versterkt. De Cypriotische autoriteiten hebben tevens voortgang geboekt in de voorbereidingen om de hervormingen in het sociale zekerheid in gang te zetten. Desalniettemin concludeert de Trojka dat de inspanningen op dit gebied moeten worden verhoogd. Op het gebied van de hervormingen in de gezondheidszorg moet extra inspanning worden geleverd om de ambitieuze deadlines te halen. De Cypriotische autoriteiten hebben aangegeven gecommiteerd te zijn aan volledige implementatie van het nationale systeem voor de gezondheidszorg halverwege 2016. Daarnaast zijn acties ondernomen m.b.t. hervorming van de dienstenmarkt, bijvoorbeeld het liberaliseren van gereguleerde beroepen, huizenmarkt, toerisme en energie.

Conclusie

Naar het oordeel van de Trojka blijft het macro-economische aanpassingsprogramma van Cyprus *on track*. De Trojka heeft aangegeven dat Cyprus aan de vastgestelde *prior actions* heeft voldaan en dat Cyprus hiermee voldoet aan de conditionaliteit behorende bij de vijfde tranche. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka en is voornemens om in te stemmen met vrijgave van de 600 miljoen euro afkomstig van het ESM, in samenhang met de voorziene instemming van de IMF Board met uitkering van de 86 miljoen euro van het IMF aan Cyprus.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem